

Zelfgestuurd leren kun je niet zelfgestuurd leren

Emmy Vrieling

**Gastcollege UM,
20 April 2018**

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

WAAROM?

slo nationaal expertisecentrum
leerplanontwikkeling

Kennisnet

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

21^e eeuwse vaardigheden

- (Denk)vaardigheden
- Sociale competenties
- Metacognitie

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Vermeulen, M., & Vrieling, E. (2017). *21^e-eeuwse vaardigheden: Achtergronden en onderwijsimplicaties in 17 vragen en antwoorden*. Heerlen: Open Universiteit.

Delivering Safety First

Never break the rules. Never ignore safety issues.

TONE

SCAFFOLDING SERVICES

**Sorry for any inconvenience
during these works**

WAT?

Zelfgestuurd leren

Zelfgestuurd leren is een doelgericht proces, waarbij leerlingen vanuit een voordienkfase hun eigen leren monitoren, controleren, evalueren en bijstellen in een cyclisch proces.

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Gebieden/ Fasen	(Meta) cognitie	Motivatie	Gedrag	Context
Voordenken				
Monitoren				
Controleren				
Evalueren				

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Pintrich, P.R. (2004). A conceptual framework for assessing motivation and self-regulated learning in college students. *Educational Psychology Review*, 16(4), 385-407.

	7/20	
		vingt sur vingt
	4/20	
5,5		

c Lis le texte E en entier. Complète les phrases en néerlandais.

- 1 Bastien moet een _____ houden voor Engels.
- 2 Dit is een probleem omdat _____.
- 3 Bastien heeft een _____ voor Engels.
- 4 Bastien moet het werk af hebben voor _____.
- 5 Solène vraagt of zijn ouders _____.
- 6 Solène wenst hem _____.

d Lis d'abord les phrases puis regarde le film de la série *Île de Ré: Camping Télé*. Souligne la bonne réponse.

- 1 Alexandre zoekt *Mathis* / *Bastien*.
- 2 Vandaag kunnen ze *wel* / *niet* samen filmen.
- 3 *Sophie* / *Shirley* gaat Bastien helpen.
- 4 Bastien heeft uiteindelijk een *goed* / *slecht* cijfer gehaald.

pedagogisch didactisch
leeromgeving

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

>> TaskCard

Profile poster

Je gaat een profile poster maken waarop je jezelf voorstelt.

Taalportfolio

- A1 Ik kan eenvoudige zinnen over mezelf opschrijven.
- A1 Ik kan mezelf en anderen voorstellen.

ERK

Task

Aidan's profile

Hello, my name is Aidan and I am 14 years old.
My hair is brown and it is straight.
I'm quite tall, and pretty slim.

I live in Sheffield, it's a town close to Manchester.

I'm really into listening music.

I love the Arctic Monkeys.

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Flipping the classroom

<https://youtu.be/E2y0SMl49so?t=2>

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

- **Fase: ?**
- **Gebied: motivatie**

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Voorbeeld PO: Schrijven is jongleren

Tegelijkertijd aandacht besteden aan verschillende aspecten:

- Inhoud
- Hoe 'vertaal' ik mijn ideeën
- Het communicatieve doel
- De verzorging, interpunctie en spelling

Start - bijlage Hogeschool - X | M - Druk - en Lieve link - X | 13 september - Google - X | De virtuele schrijfcoach - X

Wetlg | https://padlet.com/welc_hoesofink/Devirtuelschrijftaak

padlet

Bilo Besoelink • 11 • 11 dagen

De virtuele schrijfcoach

Tijdens het schrijven wordt een groot bereik gedaan op cognitieve inspanning. De leerling moet nadenken over wat hij al van het onderwerp weet. Maar hij moet ook een schrijfdoel stellen. Daarnaast wordt een metacognitieve inspanning verandert. Hoe volgt hij dat hij tijdens het schrijven goed op weg is? Op welke manier bepaalt hij of de tekst geschikt is om gepubliceerd te worden? Welke vragen, tips, aanwijzingen, cues zou een schrijfcoach kunnen geven?

ADD COLUMN

Het voorbereiden op de schrijftaak	Het monitoren van het schrijven	Het controleren van het schrijven	Het reageren en reflecteren op de schrijftaak
Denk nog even terug aan wat de leerkracht verteld heeft	beginnen?	trots?	Wat heb je van deze opdracht vooral geleerd? Wat zou je de volgende keer nog beter willen doen?
Kijk nog eens op het bord naar de schrijftips/dael van de les.	Zou iemand anders mijn tekst kunnen lezen?	Wat is het mooiste woord dat ik gebruikt heb?	Bent je vandaag iets lastigs toegelaten waar je de volgende keer op wil letten?
Misschien is het handig om je ideeën in een schemaatje te zetten.	Lukt het me met mijn tekst te bereiken wat ik wil?	Lees je de tekst nog even na voordat je het aan iemand anders geeft?	Hoe zou je het verhaal beter kunnen maken de volgende keer?
Wat ga ik leren?	Ben ik tevreden over mijn tekst of moet ik nog wat veranderen.	Heb ik goed gelet op de spelling van de woorden?	Welke onderdelen van je tekst vind je goed gelukt en ga je de volgende keer op dezelfde manier aanpakken?
Heb je alle materialen om te kunnen beginnen met schrijven	Schiet ik genoeg op?	Ik ga eens kijken of in mijn verhaal niet steeds staat 'En toen....'	Welke complimenten heb je
Hoe ga ik dit leren?	Ik ga even zacht in mezelf lezen wat ik heb geschreven.	Is er een echt einde aan je tekst?	
Volgens mij ben ik er klaar voor om	Zal ik iemand vragen om mijn tekst even te lezen?	Heb ik mijn schrijfdoel behaald?	

1-050301147.JPG | De virtuele schrijfcoach | _050301147.jpg | Programma 5 oktober.pdf | gert_hum_bekker_050301147.jpg | mijn pen heeft iets.pdf | mijn pen heeft iets.pdf | Alles weergeven

Zelfregulatie of zelfsturing?

- **Zelfregulatie: microniveau**
taak: oriënteren, plannen, monitoren, sturen, zelf beoordeling
- **Zelfsturing: macroniveau**
formuleren leerbehoeften, doelbepaling, selecteren van leertaken

Modellen: stand van zaken

- Zimmerman: 3 fasen; modelleren
- Pintrich: 4 fasen en 4 gebieden, nadruk op motivatie
- Boekaerts: nadruk op doelen en emotie
- Winne en Hadwin: nadruk op metacognitie; veel in leeromgevingen door computers ondersteund
- Efklides: nadruk op metacognitie, macro (persoon) en micro niveau (taak x persoon)
- Hadwin, Järvelä and Miller: context samenwerkend leren

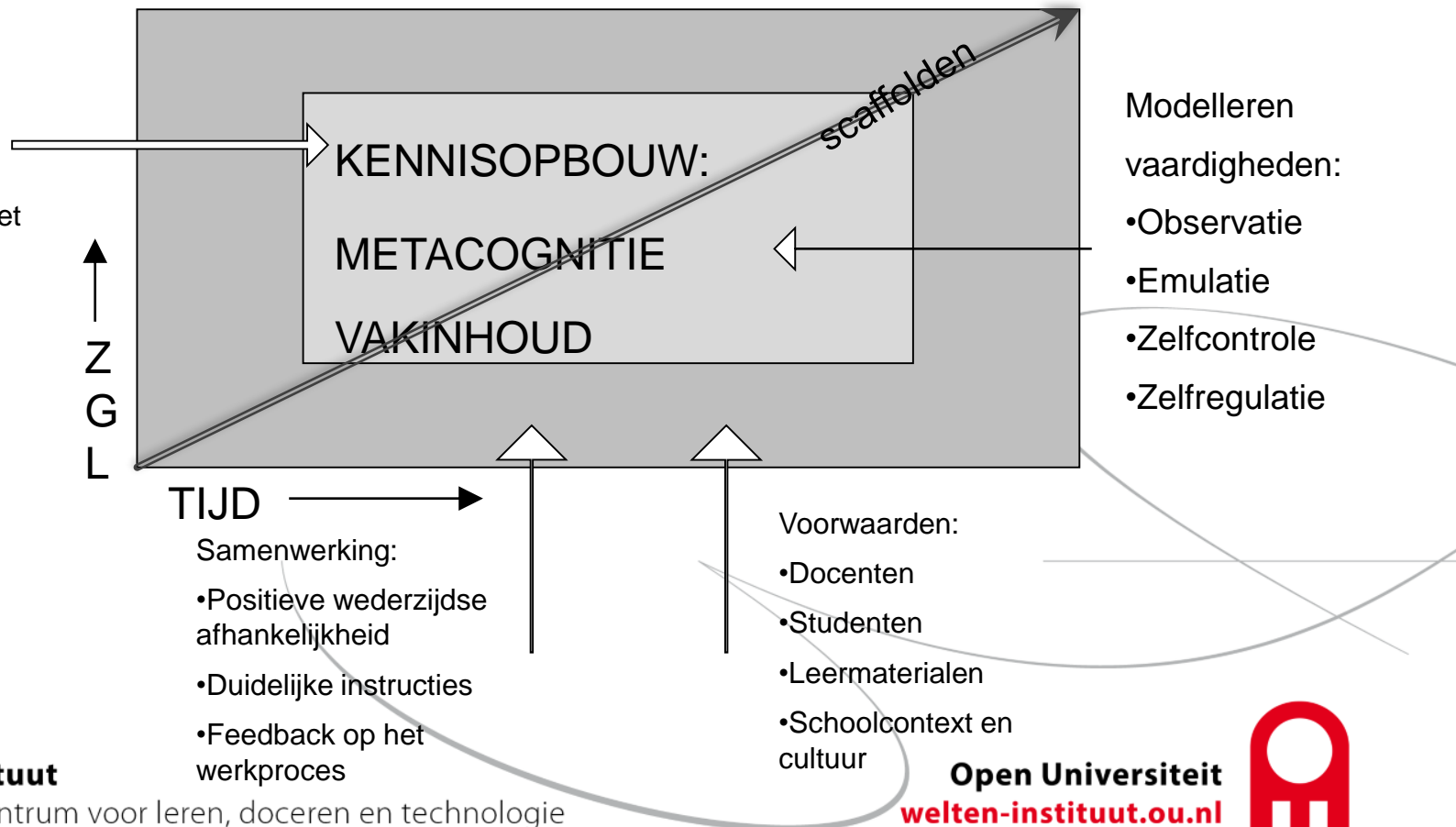

Ontwerpprincipes voor zelfsturing

Leertaak:

- Doelen en leeractiviteiten bepalen
- Metacognitieve kennisactivering
- Activeren taakwaarde
- Plannen tijd en inzet
- Metacognitief bewustzijn en monitoren van cognitie
- Activering voorkennis
- Percepties moeilijkheids-graad taak
- Cognitieve beoordeling
- Attributie

LEERPROCES

Modellen

In groep 7 denkt de leraar hardop bij het lezen van de tekst. Ze wil daarmee voordoen welke denkstappen ze zet om de belangrijkste informatie uit de tekst samen te vatten:

“Aan het einde van de Tweede Wereldoorlog raakte het noorden van het land afgesloten van het voedseltransport. Ik denk dat ik dat mee moet nemen in mijn samenvatting. Dat is volgens mij een oorzaak. Dat ga ik even onthouden. Nadat de geallieerden het zuiden hadden bevrijd, stopte de opmars bij de grote rivieren. Dus het gaat er tot nu toe om dat er een stuk bevrijd was, maar het noorden niet en ze daarom te weinig voedsel hadden. Tot overmaat van ramp was de winter dat jaar erg streng. Dus het was erg koud. Ik lees even verder... Aan alles was gebrek: brandstof was er niet, geen medicijnen, kleding en voedsel, het was een harde tijd. Ik sluit ook af in mijn samenvatting met dat laatste stukje van een harde tijd. Dat ga ik ook gebruiken. Dan wordt het ongeveer zoïets als: De winter van 1944 was een hele harde tijd in het noorden omdat zij nog niet bevrijd waren en er weinig voedsel kwam. Volgens mij heb ik dan de allerbelangrijkste dingen genoemd.... Ja, dit is een goede samenvatting.”

Leraar: “Wie heeft er gezien hoe ik dat deed? Wat viel je op? Wat is een handige manier om te kunnen samenvatten?”

Leerling: “Nou, je leest eerst alles en dan keek je wat handig was.”

Leraar: “Wat bedoel je met handig was? Hoe zou je dat ook kunnen zeggen?”

Leerling: “Wat belangrijk was. Of wat bij elkaar past.”

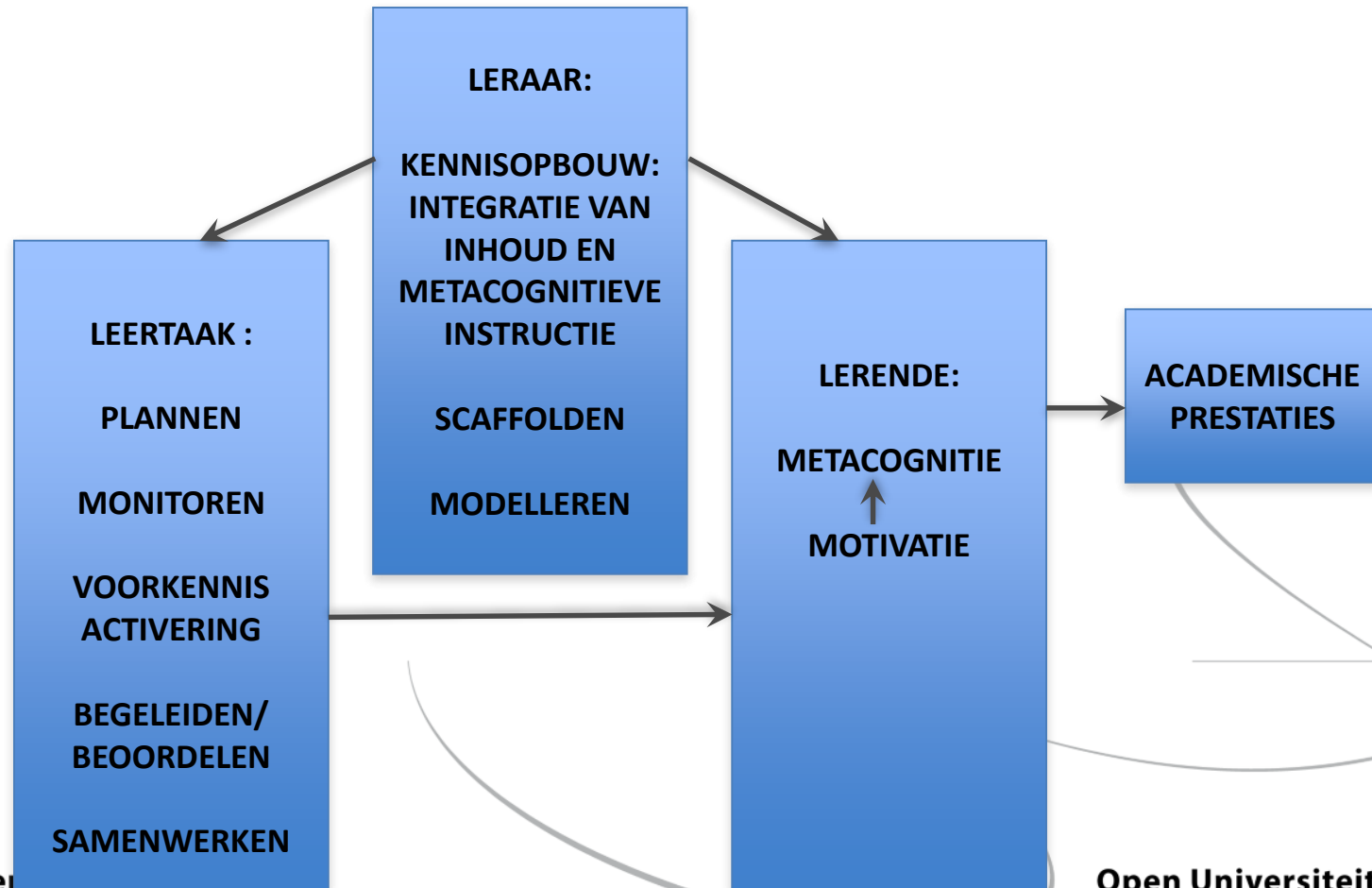
Leraar: “En toen?”

Leerling: “Toen ging je een verhaal maken wat erbij hoort.”

Leraar: “Precies. En het enige wat ik nog niet heb gezegd is dat je die vier of vijf woorden nog zou kunnen markeren of onderstrepen: die woorden of woordgroepjes wil ik echt gebruiken.”

Balanceren tussen zelfsturing en instructie

Wetler
Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Vragenlijst zelfgestuurde leermogelijkheden

- 5 schalen binnen 'leertaak'
- Voorbeeld 'planning': De vakdocent verwacht van mij dat ik voor zijn vak een planning maak om mijn leerdoelen te behalen – Studenten maken voor mijn vak een planning voor het behalen van de leerdoelen
- (Diagnostisch) instrument

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Vrieling, E., Bastiaens, T., & Stijnen, S. (2013). The 'Self-Regulated Learning Opportunities Questionnaire': A diagnostic instrument for primary teacher educators. *Professional Development in Education*, 39(5), 799-821.

iSELF

Hoe kan ik ZELF nieuwe dingen leren?

WAT ga ik leren?

HOE ga ik dit leren?

WAAROM is het interessant om dit te leren?

HOE maak ik het interessant?

hoe PLAN ik de taak in?

heb ik HULP nodig of kan ik het ALLEEN?

wat moet ik doen om te kunnen BEGINNEN?

gaat het GOED?

wat kan ik doen om het BEYER te laten gaan?

vind ik het nog INTERESSANT?

wat kan ik doen om het WEER interessant te maken?

werk ik volgens PLANNING?

heb ik HULP nodig?

heb ik de goede MATERIALEN?

welke ANDERE materialen heb ik nodig om door te kunnen?

heb ik mijn DOEL behaald?

vond ik het INTERESSANT?

heb ik me aan de PLANNING kunnen houden?

heb ik OP TIJD en aan de JUISTE PERSOON om hulp gevraagd?

had ik de goede VOORBEREIDINGEN gedaan om de taak te kunnen doen?

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Open Universiteit
[welten-instituut.ou.nl](https://www.welten-instituut.ou.nl)

Opdracht

- Kies een of enkele items binnen 1 ontwerpaspect uit de 'Vragenlijst Zelfgestuurde Leermogelijkheden' waar je in je eigen onderwijssetting aan zou willen werken.
- Bespreek in tweetallen hoe je dit aspect voor jouw vak op dit moment aanpakt. Hoe zou je een volgende stap kunnen zetten? Maak waar mogelijk gebruik van de 4 fasen van modelleren.
- Maak je doel zo concreet mogelijk, bv. 'Ik geef mijn leerlingen meer mogelijkheden om tijdens de lessen te oefenen (emulatie) met het SMART formuleren van doelen.'
- Noteer je doel op de flaps en licht dit toe aan de groep.

<https://www.awonderwijs.nl/mesterclasses/masterclass-zelfgestuurd-leren-voor-onderwijsprofessionals/live-sessie-blok-1-en-2/>

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Vragen?

emmy.vrieling@ou.nl

@emmyvrie

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

